

חתונתו של חיים יקיר

(סיפור)

מאת רחל איתן

1.

נקבע כי יבואו במכוניותיהם ויפגשו בשעה תשע בלילה באיזו שכונה מרוחקת בסביבות בת-ים, ליד ביתו של הרב.

תחילה — בשעה תשע בדיוק — הגיעו אמנון ואביבה במכוניתם ועגנו תחת פנס-רחוב. שניהם במכנסי ג'ינס ובאפודות. חיים יקיר, מנהל משרדו, הורה לו, לאמנון, כי בגדי-חול — חובה.

כעבור כמה דקות חנתה לידם מכונית גדולה ויצאה מתוכה, ראשית, אשה עגלגלת והדורה כבת חמשים בצוארון-שועל גדול, מעיל חום ועגילי אם-הפנינה ואחריה גבר בן גילה, כבד ומוצק, בחליפה כחולה-כהה ובחולצת חפתים לבנה. נהג המכונית יצא גם הוא — נוסחה גברית צעירה של אחותו — באפודת גולף צהובה, שער כהה שמוט על מצחו, צח עין ושיניים. השלושה היו נבוכים מעט ומסתכלים לצדדים ואינם יודעים מהו שעליהם לעשות. כאשר יצאו אליהם אמנון ואביבה ממכוניתם — נראה כי נשמו לרווחה.

— עכשיו אני סוף-סוף יודעת שלא מתחו אותי — אמרה האשה והציגה עצמה כאם-הכלה ואת האיש הכבד כאביה, מר זלוטופולסקי. הם לחצו ידיים ונתודעו זה לזה, מלבד אחי הכלה, רמי זולת, שהיה מוכר להם. גם הוא היה שייך למשרד החקלאות ודרכו הכיר חיים יקיר את דפנה זולת, שעה שעוד נשוי היה לאשתו השלישית.

האם נאנחה ואמרה לאביבה:

— הילדים. הם עוד מסוגלים להפתיע אותנו. רק היום בצהריים הודיעו לי כי בערב יעמידו את החופה — ספקנות נשמעה מקולה, אך גם איזה טיפוק סמוי. מעל המרפסת שממול הציץ ראשו של ילד בפאות ארוכות — בנו של הרב, כנראה — אשר רץ מיד פנימה, להודיע על בואם.

הגיעה פולקסוואגן קטנה ומתוכה יצא זוג — ידידי נעוריו של החתן. אריה הלפרין, ממנהיגי „צעירי מפא"י", בן גילו של חיים יקיר, זקנו הצרפתי מאפיר, נמוך, מוצק ומקריח ובמשקפי-קרן עבים ואשתו עמליה הלפרין ועמה זר פרחים גדול עטוף נייר-צלופן. עמליה הגדולה, מוסמכת לכלכלה, פלמ"חניקית לשעבר, היתה חביבה מאוד על אביבה. בוולגריות תקיפה אך עריבה ניהלה משרד של רואי-חשבונות וסיקרי דעת-קהל. בעלה, אריה, נוהג היה להחמיא לנשים בזו הלשון: „את האשה הנהדרת ביותר אחרי אשתי", — או: „את האשה החכמה ביותר בעיר אחרי אשתי". שניהם נופפו בשמחה אל אמנון ואביבה, אך בטרם ניגשו אליהם פנו אל הורי הכלה, ללחוץ את ידיהם. ניכר היה בהם שאינם יודעים

סרק מספר בכתובים.

מהו שיאמרו מעל ללחיצות הידיים ולכן עשו זאת שעה ארוכה, אחר דומה כי גמרו אומר כי הכל חייב להיות אמיתי ככל האפשר ועמליה אמרה בקול צהל וחם: „אז שיהיה בסימן-טוב ובמזל-טוב.“

— רק בצהריים הודיעו לי על החתונה — אמרה האם בחיוך חרד.
 — גם לנו — פסקה עמליה — העיקר שמתחתנים, זהו.
 — זהו — אמר אבי הכלה, קבלן הבניין ולוטופולסקי — אמא שלי, עליה השלום, היה לה סיפור על חתונה בימיה ועל חתונה בימינו...
 — זה כמו מבצע של מרגלים — אמרה האם ועיניה אל הכביש — בדיוק, בימים של הסבתא — פנה האב אל אביבה, אולי משום שהאינה לו, וקולו החל מתנגן — בימיה של הסבתא מתלחשת אמא עם אבא בפינה: „שיינדלה שלנו, בלא עין הרע... צריך ללכת לישיבה למצוא בשבילה... „נו“ — אומר האב, והוא הולך לישיבה ומתלחש בפינה עם הרב. „הנה שם, שם“ — מצביע הרב בחשאי לעבר אחד הישיבה-בחורים — „א צאצקע, עילוי, תלמיד חכם!“ האב חוזר הביתה: „נו, מזל-טוב, אשתי, סימן-טוב ומזל-טוב, שיינדלה! אם ירצה-השם, בלי נדר, בחג השבועות נעמיד חופה.“ — „טאטע, מאמע“ אומרת שיינדלה מבווישת — „תקחו גם אותי אתכם לחתונה?“
 אביבה צחקה. „זה לא סוף הסיפור — אמר ולוטופולסקי — ובימינו שלנו...“

— זה כמו מבצע של גיימס בונד — אמרה האם בלא להביט בכעלה, פניה הדואגות אל הכביש, כאילו אינה בטוחה בבואם של החתן והכלה.
 ראשו של בן הרב הציץ שוב מן המרפסת המוארת ונעלם.
 — אתה בטוח, אריה, שזוהי נקודת האיסוף? — שאל אמנון.
 — כן, והסיסמה: „כל אדם טוען צלובו על כתפו“ — ענה אריה, שמט את כתיפו לעבר אשתו הגדולה ואמר: „עמליצ'קה, טפסי!“

ופתאום היו שם החתן והכלה. דפנה זולת, יפהפיה וכבר שמנמנה במקצת, אבל הריגה עדיין אינו ניכר, בחליפה חגיגית כחולה, צחת עין ושיניים, כאחיה, ושערה השחור, המבריק, גולש על כתפיה, מחייכת ונוהגת בטבעיות, מחבקת ומנשקת לכל ונוטלת בשמחה את זר הפרחים שהגישה לה עמליה הלפרין.
 מאידך, חיים יקר, גבר שתמיד מחזיקות בו שבע נשים, בנעלי-מדבר ובבליזר יקר, שיפיו המוזר, החשמלי, הדליק מיד את כולם, לא ידע כיצד לנהל את הענין שנפל לתוכו וניסה מיד להוכיח את זלולו הגמור בכל.

— „מה זה?“ שאל את הכלה בבחילה במעין צויצה, „תפסיקי עם זה.“
 — הפרחים הם בשבילה, לא בשבילך — אמרה עמליה, שהכירה אותו מאז ילדותם וליוותה את הביוגרפיה הגחמנית שלו בסובלנות מבודחת, אשר החליטה, כנראה, לשים לה עתה קץ.

— זה פרובינציאלי ורגשני. אני מתחיל לבכות! תפסיקי לשחק תפקידים, רבותי, לפחות תורידי את הצלופן הנורא הזה...
 — זוהי חתונתה הראשונה — או לא? — הרימה עמליה את קולה.

הכלה הביטה על שניהם במנוחת-נפש, לוחצת את הפרחים אל חזה ועיניה
אומרות: יצייתרנא אלו שאינם יודעים לשלוט.
מכוננית ספורט לבנה הגיעה וממנה יצאה חברתה הקרובה של הכלה,
דוגמנית דקת-גו במעיל מינק שחור פתוח ומתחתיו שמלת אפרסק בעלת מחשוף-
גב גדול. היא אצה מיד, ברגשות, אל הכלה וחיבקה אותה ומשפנתה מעליה
ניצנצו הדמעות בין ריסיה המלאכותיים. כשנשקה לאם הכלה אמרה לה זו בחשאי:
"בקרוב אצלך, מירל'ה".

מזה שנים היא חיה עם ארכיטקט-פנים עשיר, נוסעת עמו במכוננית הספורט
הלבנה הזו, הולכת עמו להצגות הבכורה, נצמדת אליו בהתמכרות על רצפות
הריקודים בדיסקוטקים, תמיד בפרוות ובמלבושים יוצאי-דופן. תמונתיה מופיעות
בשבועוני-האופנה של בירות העולם, אלא שכל זה מותר עדיין את קמיצתה
חשופה. הדוגמנית המשיכה לחבק ולנשק לכל הנוכחים, כאילו בנשיקותיה מביאה
את כולם באיוו ברית-סתרים. ריח חם של פרווה עלה מגופה ושל בושם חרפי
מתוק, שעה שלחצה את ראשה של אביבה אל חזה השטוח. — אה, אני כלי-כך
שמחה — ניגן קולה — זהו אחד משיאי חיי...
חיים יקיר הטיל בה מבט קטלני בטרם ילך הוא ואבי הכלה אל הבית
שממול, להביא את הרב.

— אתה זוכר, כשהתחתנו — אמרה עמליה לבעלה, כשהבאת טבעת של
וילון והרב הסתכל בה ושאל: "שווה פרוטה?"
— חתונה הוא עסק של נשים — אמר אחי הכלה, שחסך עד עתה בדיבורו.
— צריך ללמד אתכם לקח ולהתחתן אתכם בתולות, אז תהיו בטוחים
שהחתונה נועדה למענכם — סגטה עמליה בקול-חזה עמוק.

2.

החתן ואבי הכלה חזרו ועמם הרב, מודרני, כמעט, בוקן קטן, מטופח,
בחליפה אורחית, מלא הומור ומבין עניין ועמו בנו הקטן, בעל הפיאות.
החבורה הקטנה הלכה מיד בעקבותיהם לעבר בית הכנסת, מבנה חסר-
ייחוד שניצב בפנית הרחוב, מהלך כמה מאות מטרים ממקום מפגשם.
בפתח כבר המתינה להם הגבאית, יהודיה עבה בכובע דתי מוזר על ראשה,
פניה בצקות כלביבה, שאמרה: "גו, מזל-טוב, שיהיה במזל-טוב", שהיה בו הרבה
נסיון חיים עם אלוהים ואנשים.
כשעברו את סף בית-הכנסת הוציאה האם מארנקה מנטייה ספרדית לבנה
וכיסתה בה את ראש בתה.
באורח פלא הפכה דפנה לכלה: זר פרחים בורועותיה, צעיף לבן על
ראשה ודמעה בעינה.
— למה לך הפרחים האלה? — גזף בה החתן שוב — תפסיקי עם זה.
— בלי פרחים אין חתונה — אמרה עמליה.
כאילו נדברו הנשים ביניהן להעניק לדפנה חתונה כדת וכדין על אפו ועל
חמתו של החתן.

הגברים ישבו עתה ליד שולחן עץ ארוך, חותמים חתימות וצוחקים. מעל ראשיהם תלויה מנורת-ניאון לבנה, חשופה, פונקציונלית, אשר לארכה נכתב בשחור בזו הלשון:

«תרומת האשה נחה פישבוים לו"ג הוריה ג"ע ר' שלמה ורבקה פפרמינץ".
הגבאית הביאה מטפחות לכל הנשים, לכסות את ראשיהן.
הדוגמנית הציצה ממרומיה תחת מטפחתה הכחולה במין כאב מוסווה,
בחיוך מלאכותי של שינים חשוקות, כזה של שחקניות הוליבוד בשנות הארבעים.
מעמקי בית הכנסת הופיע איש קטן, צנום, הגבאי, ששאל מיד:

— יש בקבוק יין?

— אתה רואה, רמי? — אמרתי ש... — אמרה האם לאחי הכלה.

— אין דבר, — אמר הגבאי — תיכף יהיה יין.

הוא פנה אל אחד משני ארונות המתכת המשרדיים שעמדו בפינה ועליהם כתובות בשחור — כעל מנורת הניאון — הקדשות התורמים לעילוי נשמות קרוביהם. הגבאי פתח את ארון המתכת והוציא משם בקבוק וכוס.
הוציאו את החופה החוצה, אל תחת כיפת השמיים, כנהוג. הלילה הפך פתאום קר והשמיים נתעננו במהירות. הגברים, ראשיהם מכוסים בכיפות שקיבלו מן הגבאי, צחקו ואחזו במוטות.

הרב החל קורא בקול מתרונן את הברכות: «אשר ציוונו על העריות ואסר עלינו את הארוסות». הכלה סבבה את החתן — סמלית — פעם אחת, תחת שבעת הסיבובים המסורתיים של שבע הברכות. הרב קרא ברכת בורא פרי הגפן, כלי הקודש המקצועניים ענו «אמן» בקול רם והשאר בשפה רפה. החתן והכלה לגמו מן הכוס בזה אחר זה.

כמה סקרניים נאספו בפינת הרחוב לחזות בחופה הלילית וכבר נאמר — «הרי את מקודשת» והרב החל קורא את הכתובה הארמית הארוכה, חווה הנישואין המסחרי, בן אלפיים השנים: בשני בשבת, בחמישה עשר לחודש שבט שנת עשרים ושלוש וחמשת אלפים לבריאת העולם... הוי לי לאנתו כדת משה וישראל. ואנא אפלה ואוקיר ואיוון ואפרנס ותיכי לזירי כהלכות גוברין יהודאין דפלחין ומוקירין חזנין ומפרנסין לנשיהון בקושטא ויהי' בנא ליכי מהר מתרכותיכי כסף זוזי מאה דחזי ליכי מדרבנן ומזוניכי וכסותיכי וסיפוקיכי... בין בכסף, בין בזהב, בין בתכשיטין במאני דלבושא בשימושי דירה ובשימושא דערסא הכל קבל עליו ר' חיים יקיר... העשויים כתיקון חכמינו ז"ל, כאסמכתא ודלא כטופסי דשטרי מן ר' חיים יקיר... הכל שריר וקיים... נאום יהודה דוד ב"ר מנחם צבי... — שמעת? — אמרה עמליה לבעלה — זהב, תכשיטים, מלבושים... — ממילא אף אחד לא מבין — אמר בעלה.

כאשר באה הטבעת על אצבעה התחייכה הכלה תחת חופתה כמאשרת לכל כי לגביה אין הדבר בחזקת משחק. הכל יודעים כיצד לחמה כנמרה בכל האמצעים שברשותה ואף נעלמה לפאריס לזמן-מה עד שגירש חיים יקיר את אשתו השלישית, חוקרת-מקרא חשובה ומרצה באוניברסיטת תל-אביב.
חיים יקיר, אשר דפנה היתה הצעירה והיפה מכל אלו שהיה גשוי

להן, נזהר שלא לנשק לכלה ושלא להודיעה כל רגש בפומבי. הוא שתת, אמנם, מן היין לפי הוראתו של הרב, אבל את הכוס העטופה גייר מייד לא ברקיעת-חתנים צעירה ושובבית, כנהוג, אלא לאיטו, ממרסה תחת נעלו כאילו היתה חרק גדול.

„מזל טוב, מזל טוב!“ קראו הכל, כולל קהל הסקרנים. והחתן נשא פניו בהשתאות-בוז.

בינתיים החל הרב שר בקול רם ונישא: „אשר ברא ששון ושמחה חתן וכלה גילה, רינה, דיצה, חדוה, אהבה ואחזה ושלום ורעות. מהרה ה' אלוהינו ישמע בערי יהודה ובחוצות ירושלים קול ששון וקול שמחה, קול חתן וקול כלה, קול מצהלות חתנים מחופתם ונערים ממשחה נגינתם... ברוך אתה ה' משמח חתן עם הכלה“...

כשנסתיים הכל ביקשה הכלה להעניק דמי-שמשות לגבאית, אך הבעל הצעיר הביט בה ברוגז בלא נתינת דעתו על האשה העומדת בסמוך להם. — מה פתאום? אולי כבר תפסיקי עם כל האכסטרבגנדה הפסבדו-רומנטית הזאת? כבר שילמנו הכל!

הכלה, — מתעלמת מדבריו, — תקעה כמה שטרות לידה של הגבאית, אשר לא הביעה כל פתיעה — זוהי ההוכחה לנחיצותו של המעשה. — מזל-טוב, שיהיה לך במזל-טוב ולאורך ימים — האירה אל הכלה את פניה הבעקות שאמרו: „והרי הכל ברור לי, הכל גלוי וידוע לפני, בתי“.

3

במסיבה הפרטית, שנערכה בשעה מאוחרת יותר במסעדת „קסבה“ שבצפון העיר, לאור נרות, נראה כי החתן החל חוזר לאיתנו. החבורה הקטנה יושבה ליד השולחן הערוך במפה לבנה, יינות וכלי כסף וטעמה מן ההורד-דבר. — הי, אתה, צלם אותי עם החתיכה הזאת — קרא החתן אל הצלם, שהוזמן, כנראה, קודם לכן אל המקום — רק את שנינו — ואז חיבק לראשונה את כתפיה של אשתו הצעירה. דפנה חיכה באושר אל האור המלאכותי שהבויק ונטעה בכל את התחושה כי רק לה בלבד שמור צופן אויזקיו של חיים יקיר. אריה הלפרין זקף גופו הקצר, המאושש, נשא כוסו, היסה את קולות השאר ואמר: „רבותי, דרשת החתן הנכבד“.

— דרשת זקנתך — אמר חיים יקיר.

— אוף, חיימ'קה, צא מעצמך לרגע — קראה עמליה — אתה מעורר בי ממש בחילה.

החתן הביט בה תחת מצחו הקמוט, שקל רגע מהו שיענה, אבל שתק ונטל את הכוס מידו של אריה. פניו העזות, שניראו לאור הנרות כפני גלאדיאטור רומאי, הוארו בחיוך לא-צפוי:

— חברים, המרבה דברים חשוד על שקר. אין איש אוהב אלא את בניו. השאר זה העמדת פנים, חברים. אפילו יצרים כבר אין פה. זהו, רבותי, שלום מזוין!

הכל שהיו קצת שתויים, מחאו כפיים בהתלהבות.

— יהי מקורך ברוך! — אמרה עמליה — ותהי דרככם סוגה בשושנים!
הכל מתאו כפיים שוב.

— עכשיו יתחילו החיים! — קראה הכלה וצחקה — עכשיו מותר לעשות
הכל — ברוך השם!

— מדוע אינך שותה? — שאל חיים יקיר את אביבה — שתי, שתי, הרבה!
— זאיזו רצינות אמיתית נשתמעה, רגע, מקולו.

אביה של הכלה לא נתאפק, קם מן השולחן ורץ אל הטלפון לבשר את
החדשה לקרובים ולמכרים. קולו הנשנק מריגשה נשמע מפנינת המסעדה, אחר רמז
לאשתו וזו קמה אף היא והלכה לעברה, כובשת ריצתה, כדי שלא תיראה פתיה
בעיני התתן וידידיו.

— מהי מתרגשת כל-כך? — שאל חיים במורת-רוח.

— היא היחידה שמתרגשת כאן — הרגיעה אותו הכלה.

— כשבתי תתחתן — פנתה אל חבריה וצחקה — ואם היא תהיה טיפוס
כמוני — גם אני אתרגש.

המלצרים מזגו יין לכוסות והגישו לשולחן פילה מיוניון בפטריות. האורחים
נתעלצו ונתחממו עם המזון הטוב, המשקאות, הנרות. אביבה הביטה לעבר אמנון,
בעלה, אשר קרא בקול לעברו של רם זולת:

— לא מספיק בתיאטרון לבדר את הקהל — צריך גם לרומם את רוחו! —
ומשהו חם ורך הבשיל בתוכה.

עמליה הלפריין, שכבר היתה שתוייה, צעקה אל מישהו: „אני לא מתנגדת
להתפוצצות הפורנוגרפיה משום שאני מתנגדת למין, אלא משום שאני רוצה להגן
על המין. הם יוצרים חוסר-אונות, דור של מציצים. סקס הוא הדבר האחרון שעדיין
אינו ממוכן, אם נהרוס גם את זה — נשאר חשופים מכל!”

— כמה נכון, כמה נכון — אמרה הדוגמנית שישבה לצדה של אביבה,
בקול מתנגן, חולמני.

הקליפה נבקעה, חשה אביבה, היא ובעלה כאילו התאבדו לתקופה ארוכה,
האדמה כיסתה עליהם ועתה הם נובטים מחדש, חוזרים לאוויר, לשמש, לצמחייה
צעירה.

אמנון ישב מעברו השני של השולחן, הנר מהבהב בפניו, אשר לא עוררו
בה עתה תחושה, כאילו קם להשמידה, בצווארון לבן פתוח וקולו רם מן הרגיל,
והיא שתוייה מעט, הרוך מבשיל בתוכה, ניגשה אליו והניחה בעדינות את ידה על
כתפו. הוא היפנה ראשו מיד. כשראה אותה צימצם עפעפיו וזויות פיו נתקמטה
לעברה: ארשת פניו של חיים יקיר. אמנון הוליך עיניו באיטיות אל ידה שעל
כתפו, איטיותו המכוונת, האלימה של אקדחן בסרטי המערב הפרוע.

מיוזג האוויר, המעורב בעשן הסיגריות החל צורב את עיני הכל, שאדמו
ודמעו.

הדוגמנית הוציאה מארנקה בקבוק קטן.

— את רוצה, אביבה? אלו טיפות ששחקנים משתמשים בהן, כדי לנקות את
העיניים! זה מחוץ לארץ!

חתונתו של חיים יקיר / סוף מעמוד 297

— אה, אם זה מחוץ לארץ — אז גם אני רוצה! — אמר חיים יקיר באירוניה, הפשיל עיניו לתקרה וטיפטף לתוכן כמה טיפות. בלילה חלמה כי היא והילדים הולכים עם החתול לטייל לאיזה אגם לא ידוע. האגם שוקט וצלול. החתול רץ אל האגם ומבחין על קרקעיתו באיזה דג שטוח. הדג עולה לקראתו ואחר מאבק קצר מתחיל החתול לכרסם את הדג ולאכול את גבו. אבל, פתאום היא והילדים נוכחים לראות כי, למעשה, טורף הדג את החתול.

אבריו של החתול נבלעים לעיניהם אחד-אחד, רגליו, בטנו, זנבו ולבסוף גם ראשו, נעלמים ומתאפסים בתוך קרביו הלא-נראים של הדג, שגופו שקוף לחלוטין.